

JONAS TAMULIS

TOKS ŽMOGUS BUVO...

Apie Antaną Budzinską žinojau dar iš mokyklos laikų, kai skaitydavau Šiaulių rajono laikraštį, tėvų prenumeruojamą „Valstietį“ („Valstiečių laikraštį“). Kai kada kaimynas atnešdavo „jūkū žurnalą Šluotą“. Juose neretai pamatydavau ir A. Budzinsko pavardę.

Artimiau susidūriau dirbdamas „Šiaulių krašto“ redakcijoje, kai paryčiais į Šakyną atveždavau spaudą. Prie paslaptinai tarp krūmų ir medžių pasislėpusio namelio, netoli bažnyčios, sustodavau apie 5–6 valandą ryto. Retai būdavo, kad neišeitų iš namelio paltuką ant baltinių užsimetęs spaudos platintojas (juo dirbo Antanas). Kaip niekas kitas, iš viršaus tvirtai spustelėdavo ranką, pavirpindavo melodingai: „Labas ry-ytas! Koks kelelis?.. Kas did-dmiesty?..“

– Va, pirmasis perskaitysit ir sužinosit... – įteikęs pluoštą spaudos išskubėdavau pas kitus platintojus.

Kartą spaudos platinimo tarnybos organizatorė Marija Mališauskienė paminėjo: „Tai Antaniukas – žinomas žmogus – poetas...“ Nuo tada mūsų rytmetiniai susitikimai tapo rimtesni. Jam palikdavau iš „Titnago“ spaustuvės makulatūros parinkęs įdomesnių laikraščių arba šiaip kokių spaudos iškarpy...

Kai kada, dažniausiai pirmadieniais, pagudraudavau. Sustojęs prie bažnyčios sankryžos, ateidavau pėstute prie jo namelio, tyliai įsliūkindavau į kiemą ir keliolikos laikraščių ir žurnalų pluoštelį palikdavau sutartoje vietoje – elektros apskaitos dėžėje. Kitą rytą pasitikdavo dar neišlipusį iš automobilio ir atsiprašinėdavo, kad „pramiegojo“.

Po kurio laiko tie pramiegojimai tapo vis dažnesni, ypač po algų bibliotekoje ir „Šiaulių krašto“ redakcijoje. Vieną dieną išgirdau: „Antaniuką iš Šakynos žada atleisti – laikraščių neišnešiojo.“

Jau buvom tapę artimesni bičiuliai, tai ėmiausi žodinio ir praktinio auklėjimo. Išėjusį pasiimti spaudos, įsidosindavau į automobilį ir, važiuodamas į Žarėnus, miestelio pakraštyje palikdavau. Padėjo, liovėsi prenumeratorių skundai. Nuolat atsiprašinėdavo už buvusias nuodėmes. Per tuos žmogiškuosius nukrypimus nebelikdavo laiko ir nuoširdesniems dalykams...

Pasikeitus maršrutui, Šakynon nebeatvažiuodavau. Išgirdau, kad ir vėl „Šakynoj Antaniukas pagedo“. Dar ne kartą jį bandė „gelbėti“ rašytojas Vytautas Kirkutis. Bet... Spaudos platinimo tarnyba Antano Budzinsko paslaugų buvo priversta atsisakyti.

Į paslaptinąjį namelį (vadindavo urveliu) nesikviesdavo. Tik keletą kartų teko būti. Aprūkusios sienos ir lubos, keletas baldų, palubėj – mūsų nutupėta lemputė, apgriuvusi krosnis... O prie jos – bulviakrepšis su popiergaliais. Vieną pakėliau.

– Tai čia mano rankraščiai... Kūrenu.

Ant kalendoriaus lapelių, laikraščių skiaučių, suglamžytų lapų primarginta, pribraukyta...

Susirinkau iš krepšio rankraščius ir parvežiau į Šiaulių „Aušros“ muziejų. Su Antanu sutarėm, kad daugiau nebedegins, o aš jam atvešiu makulatūros. Keletą kartų nuvežiau. Apsidžiaugiau – krepšys prie krosnies būdavo tuščias. Sakydavo, kad rankraščius dedąs į „kupetą“ ir kitą kartą atiduosiąs. Bet taip ir išėjo amžinybėn neištesėjęs pažado. Manau, kad po Antano Budzinsko mirties perėmusi kūrybinį palikimą Šakynos seniūnija kruopščiai viską surinko, detaliai nufotografavo namų vidų ir tinkamai viską saugo.

Įrašyti Antano Budzinsko pasakojimą sumaniau po jubiliejinio vakaro Žarėnų kultūros namuose. Tąkart koncertavo Šiaulių rajono ir vietos saviveiklininkai, dalyvavo mokiniai, grojo Leono Skėrio vadovaujama kaimo kapela, vaidintojų grupelė parodė ištrauką iš A. Budzinsko

parašytos komedijos. Buvo daug gėlių, pagiriamųjų kalbų. Kalbėjo ir keletą epigramų paskaitė pats Antanas.

Pokalbių įrašinėjimo datą Antanas vis atidėliodavo. Tad 2002 metų gegužės 4 dieną, vakarop, pasiėmęs magnetofoną, fotoaparata, „partizaniškai“ atvažiavau į Šakyną. Suradau Antaną namuose, truputį „palinksmėjusį“, bet labai guvų. Pokalbiai vyko sklandžiai ant suoliuko, prie įėjimo į namelį. Keletą kartų tai iš už vieno ar kito kampo išlįsdavo „gerbėjai“. Antanas staigiu rankos mostelėjimu parodydavo, kad dingtų. Šie palikdavo kiemą. Paskui fotografavau Antaną po žydinčiomis tėvo sodintomis obelimis, prie namelio.

2008-12-18